

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülömben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány utján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Márczius 15.

Verőfényes, tavaszi nap derüje sugározta be a magyar szabadság ujjáébredésének évfordulóját. A nemzet örömnünnepet ült a sajtószabadság megteremtésének nevezetes fordulóján, s a mi csendes városunk és vidéke hazafias eszmékért mindenkor lelkesedő közönsége is ünnepi mezt öltött s ünnepi hangulat szállta meg a lelkeket . . .

Az enyhe tavaszi szellő lágy fuvalma megmeglöbegtette a háztetőkről lengő trikolor, melyek ékes hangon hirdették, hogy a hazafias lelkesedés mindig égő lángja magasra lobbant lelkeinkben s nagy nemzeti ünnepben van részünk.

Az utcákat már déltájban ellepte a nemzeti színű karszalaggal díszített ifjúság raja s a fiatal leányok is nemzeti színű szalaggal díszítették ruhájukat.

A hagyományos ünnepélyek mindenüvé nagy érdeklődő s lelkes hangulatban levő közönséget vonzottak. Ünnepelt az elemi és polgári iskola, a főgimnázium ifjúsága, a kaszinó, a polgári olvasókör, az iparos ifjak önképző-egylete, a katolikus kör, Tamásfala hazafias közönsége s az egész város és vidék lakossága.

Az ünnepélyekről szóló tudósításaink itt következnek:

A közs. el. fiu- és leányiskolák növendékeinek ünnepélye a leányiskola egyik csinosan feldíszített nagytermében tartatott meg dél-éltől 9 órakor, melyen az iskolaszék s a szülők nagy száma is részt vett. A növendéksereg, *Váry* János tanító vezetése mellett a Hymnust énekelte el, majd *Loffay Lajos* V. oszt. növendék a Nemzeti dalt szavalta el. Ezután ismét ének következett; a nagyobb növendékek szép összhangzatossággal adták elő a Talpra magyart, mely után *Matolesy Pál* tanító tartotta meg az ifjúsághoz intézett s az azok felfogásához mért ünnepi beszédét. *Fülep Margit* IV. oszt. tanuló csinos szavalata után még a szótartó énekeltek el a növendékek s ezzel az ünnepély bezárult.

A közs. polg. leányiskola szépen feldíszített nagytermében még impozánsabb vendégség jelenléte mellett 10 órakor vette kezdetét az ünnepély, hol a növendékek hazafias dalokat adtak elő, *Glauf Ilona* és *Fodor Margit* alkalmi szavaltakat mutattak be. Az ünnepi beszédet nagy figyelem között *Mészáros Jolán* tanítónő tartotta szép készültségre valló csinos előadásával, melyért a közönség lelkesen megőljenezte.

Az iparos tanonciskolában folyó hó 14 én este 6 órakor rendeztek hazafias ünnepélyt, *Nagy Zoltán* szép szavakkal méltatta a nagy nap történelmi nevezetességű eseményeit, *Berger Miksa* elszavalta *Petőfi* Nemzeti dalát.

A főgimnáziumban.

A főgimnázium ifjúsága ez évben is méltó komolysággal és nemes lelkesedéssel ünnepelte meg márczius idusát. Nemzetiszínű esokrokkal, karkötőkkel felékesítve, hatalmas zászló alatt ünnepi körmenetben vonult be példás rendben a Széchényi-kertből a főgimnázium udvarára. A bevonulás a ragyogó tavaszi napfényben maga is szép és kedves volt mindazok előtt, kik a menetet a „virágos” erkélyekről, a kitárt ablakokból s a sűrűn ellepert utcákról és terekről gyönyörködve nézték. De az ünnep legszebb része mégis a főgimnáziumi tornaesernokban folyt le. A város lelkes közönsége, mely évről-évre nagyobb érdeklődéssel fordul a főgimnáziumi ifjúság ünnepe felé, úgy hogy ez már régóta a legelső helyet foglalja el a többi hasonló ünnepség között; már 3 óra előtt annyira megtöltte a számára fentartott helyeket, hogy midőn a tanulók is bevonultak a város legnagyobb területű termébe, bent már mozdulni sem lehetett! Szó esett az udvarra menésről is, de ez egyrészt a kitűzüléskor előlátható torlódás, másrészt a családok tavaszi szellő miatt is — melynek tavaly is sokan megéreztek a fogait! — immár lehetetlen volt. Erről tehát a rendezőség lemondván, csakhamar megzendült a teremben a Hymnus, melyet az *ifjúsági énekkar Matolesy Pál* szakavatott vezetése mellett hatással énekelte. Ez éneket követte az ünnepély központja dr. *Veres Samu* tanárnak, a „Tompakör” elnökének megnyitó beszéde, mely köszöntvén az egybegyűlt fényes vendégkiszorut, hálás szavakkal fordult a jóságos gondviseléshez, mely a magyarnak, bár sok küzdelemmel teli, de mégis fényes multat s ebben mindenkor kiváló lángelméket: költőket, vitézeket, szónokokat adott, kik bátran, nemesen harcoltak szóval és tettel a hon szabadságáért; s a nagy hazafiak fényes korszakában kivált a legnagyobbak, *Kossuthnak* jellemét és jelentőségét méltatván, röviden és mégis teljes bensőséggel és mélységgel ennek honszerelmét állította az ifjúság elé örökké lobogó szövétnekül s az ő fényes korának, a nagyvívű emlékének örök megünneplésére buzdította a tanulókat.

A szép beszéd következőképen szólt:

Nagyérdemű ünnepelő közönség, nemes tanuló ifjúság!

Az első szó, mely e helyről elhangzik, egy szívből jövő üdvözlöt mindazoknak, kik ünnepélyünk tárgyát és célját felfogta és méltányolva, megjelenésük, s különösen keblükben lobogó lelkesedésük által azt bensőbbé s emelkedettebbé igyekeznek tenni. Az első érzés, mely általam a haza jövő reményeinek nevében e helyről kifejezésre jut, a hála érzete a mindenható iránt, ki a mi forrón szeretett közös édes anyánkat, hazánkat, megtartotta, sőt megengedte, hogy mint a mesebeli phönix porából új életre keljen, s immár hajadonná fejlett legifjabb leányának, a Szabadságnak, égi szépségében velünk együtt gyönyörködhessek. Ajkamon e köszönettel s szívemben a hálaérzettel eltelve, nyitom meg mai hazafias ünnepélyünket.

Azt hiszem, hogy a föld népei közül egyetlen egynek sincs oly igazi oka halálával adózni megtartó Istenének, mint a magyarnak Nem azért, hogy az idegenből feléje törő hullámcsepásokat kiálltassa, — nem azért, hogy az elnyomóival szemben kifejtett küzdelemben egy hosszú

ezredéven át mindig diadalra vezette, hanem azért, hogy isteni erejének csodatévő hatalmával a végső pillanatban, midőn a belsejében dúló kór már-már felemészttette élet-erejét, mindig megmutatta azt a csodás orvosságot, mely nemzetünket a sír széléről visszatéríté.

Ha egy tatárjárást ki tudott épülni e nemzet, ha a mohácsi sikon elesett hősök porából új életre tudott kelni, ha a másfél századig nyakára sulyosult rabigát össze tudta törni: szívóssága, vitézsége, a véren szerzett hazai földhöz való görcsös ragaszkodása ősi szabadságának biztos támaszául szolgált volna bármily ellenséges népek özönében. De a baj itt volt bent, a nemzet testében: az önzés, türelmetlenség, pártviszály, a magyarnak ez ősi bűnös szenvedélyei, melyeknek fel-felcsapó hullámai saját legjobb fiait emészttették föl.

Egy ezredév nagy tanulságait kell nekünk megszívlelnünk, hogy biztos konzekventiára juthassunk.

Századokig törte magát kelet harezias népe, hogy egy talpalatnyi földet a magyar Kanaánból magának megszerezhesse, — de eredményt csak akkor tudott elérni, midőn a magyartette őt urrá maga fölött. A politikai észjárás minden raffinériáját felhasználta ellenünk a német, anélkül, hogy boldogult volna, addig, míg a magyar az önérdék és a pártviszály egyik szenvedélyes pillanatában önként fel nem ajánlotta neki legdrágább kincsét: koronáját. És ez időtől kezdve a nemzet egy test, de két lélek volt. E két lélek ellentétesen gondolkozott, ellentétesen érezett; ha az egyik örült, az a másiknak fájt; míg egyik vágyainak szárnyain átrepült a hon határain, hogy régi kötöttségét levetkezve újat cseréljen: másik az ő haza emlékein merengett, majd kétségbeesett küzdelemben védelmezé tüzhelyét. Így emészttette egymást a két lélek; így juttatták a sír szélére ezt a szegény magyar hazát!

Oh azok az elmúlt századok! mennyi dicsőségnek s mennyi sötét gyászoknak voltak tanúi! A melegen érző honfikebel hányszor nézett aggodva a nemzet jövője elébe! Hányszor rettegett a miatt, hogy összeesapnak az enyészet hullámai! És mily jól esett volna, ha egy rokon vagy jó barát feléje nyújtja segítő kezét, vagy legalább résztvevő arccal tekint rá! De a magyarnak nincsen rokona, nincsen barátja, egyedül áll, elhagyatva a népek tengerében . . . Oh bizony, ez elhagyott, e nagy beteg állapotában százszor is elpusztult volna, ha nem veszi fel ügyét az Isten, a magyarok Istene, ki egyesítette a nemzetnek kettészakadt lelkét, eltávolította a szívekből az önzést, megtörte fejét a pártoskodás ördögének, titáni erőt öntött az elpuhult karokba, és — szirt lett e nemzet a tenger közepén, melyet hiába nyalogatnak a rácsapó hullámok, mert az erőt egybeforrasztotta a hazafiságban az, ki a nemzetek élete felett öröklik.

Örködött felette, midőn vihar támadta meg, örködött felette, midőn a megnyugvás és béke csendes álmát szendergé! Támasztott soraiból Tinódykat, *Petőfi*ket, kik lantjok bú-bajos hangján ébresztették az alvó nemzetet, *Zrinyiket*, *Rákócziakat*, kit a tette ébredt nemzetet titáni önvédelemre vezették.

Lelkünk ez ünnepélyes órában sólyom-szárnyakon repül át az 51 év előtti küzdelmek láncolatán s a hála és kegyelet koszorújával övezi át ama nagy férfiak alakját, kik, míg éltek, szívöknek minden dobbanását a hazá-

T Á R C Z A.

Márczius idusán . . .

Koszorut kezembe, virágot!
Dobbanjon a föld kebele!
Legyen erdő, mező napfényes,
Virággal és lombbal tele!
Szellő szárnyon áradjon illat,
Zaj, élet, kint a ligeten!
Bűvös tündér bontsa ki szárnyát
Az ébredő természetén!

Koszorut kezembe, virágot!
Lant Istene kobzos Apoll
Ki lüved annyiszor segélted
Virág nyiltán, lomb hulltakor:
Ihless! ihless! segélj dalolnom!
Hulláma lágy habtükrön
Ríngatta ma merengő lelkem
Édes ábránd, dal, égi fény!

Ünnepnap ez: szent, nagy, magasztos.
Veled fogok, veled kezét,
Bűvös erőd ihleti lelkem
Nyájas, szelid emlékezet.
Mezőiden szedek virágot.
Abból fonok ma koszorut:
Virányos táj, álmak világa,
Felleg takart, ködlepte malt.

Ünnepnap ez, — szent, nagy, magasztos.
Bűvös, csodás költészete
Von, elragad; — szent, nagy, magasztos
A népszabadság ünnepe.
Népszabadság, világszabadság.
Dobbanj dobbanj szívünk ma fel!
Egy félvilág zeng im Hozsánát,
Egy félvilág, mely ünnepel.

Zendül a hur, míg lassan, lassan
Kitárul a táj, mely vala
Homályban sugar özön éri,
Lebbenve hull le fátyola.
Képek vonulnak hosszú sorba.
Mély sirjából kilép, kikel
Az elhantolt idő; dicsfényben
Egy egész mult támad ma fel.

Multjába színt' egy emberöltő
Szórja ma ránk fényugarát.
Perczekre színt' egy emberöltő
Emléke hat ihletve át.
Ihless! ihless! bú-bajos emlék!
Buzgó forrás, kutfő gyanánt
Áradj meg mi lelkünk! tűzszárnyon
Szállj, szállj magasba hő imánk!

Magasba, hol a hit eget sejt,
Istent a hűn hívő kebel.
Kit fél, kit imád, fényben, árnyban,
Ha gyászol, és ha ünnepel.

Koszorut kezembe, virágot!
Babért a hősök hantja kért.
Kiket örök dies álma alatt:
Imádkozunk a hősökért!

Hőseidért világszabadság.
Olvadjon egy hanggá szavunk!
Hálánk legyen a vesztatűz, míg
A hősök hantján áldozunk!
Kebelünk e vesztatűz oltára.
Mult és jelen fog ott kezét.
Mint áradat nyit önmagának
Utat a hű emlékezet.

Jertek! Jertek! s a lelkesülés
Tüzétől ha lángot kapott
Kebelünk: lángban izzó kebellet
Üljük meg e dicső napot!
Sugár-szóró évfordulóját
A napnak, mely szült hősöket.
Mikor rablánczát a szabadság
Széttörte, ujjá született!

Dobbanjon ezer, — millió szív!
Hálára! — hön, érzéstele
Repülve szállva millió szív
Fohásza törjön ég fele!
Keljen ezer, — millió ajkon
A hit — a szabadság himnusa!
Üdv, üdv neked, fénybe borult nap,
Fényes márczius idusa!! *Borsody Béla.*

nak szentelték s ez által megépítették azt a szent templomot, melynek mi mindnyájan hívei vagyunk: a hazaszeretnek keblünkben épült templomát, melynek oltárán a mai ünnepélyes alkalommal is szent érzésekkel áldozunk.

Sok nemes és dicső alakja van ez időknél, kikre bámulva tekint föl a mai kor gyermeke s míg őrzi kiesinségét, hálás szívvel borul le, mint a muzulmán az ő Mahometjének lelkében élő hatalmas alakja előtt, hogy az imádság szárnyain hozzá felemelkedhessék. Ily imádság szerű szent áhitattal borulunk le mi is lelkünkben a szabadságharcunk ama hőszi alakja előtt, kinek jellemében kifejeződtek a nemes magyar nemzet minden erényei, lelkében a hazaszeretnek legfőbb gondolatát nyilatkoztak meg, kinek törhetlen akarata, megalkuvást nem ismerő egyenlősége, hősi elszántsága, félé századig tartó martíromsága megteremtette számunkra a jelent, s márczius 15-ikét minden időkre a magyar nemzet legfényesebb örömnépevé avatta. Kitépjük hazafias érzelmeinknek koszorujából a legszebb nefelejtset s ama nagy napnak évfordulóján, mely egy félszázaddal ezelőtt a szabad és modern Magyarország születésnapja volt, az ő emlékezetének szenteljük, kít a magyar nép szívébe irt történelem méltán ruházott föl a „haza atyja“ nevével.

Nem egyéni kultusz ez többé, bár Kossuth egyéni jellemével is rászolgált arra, hogy neve a magyar nép szívébe kitörülhetetlen betűkkel legyen bevésve; de az ő neve immár egy eszme, a legtisztább és legönzetlenebb hazaszeretnek metonymiája.

Es emléket szentelünk szívünkben mindazon nagy nevű és névtelen hősöknek, kik a márcziusi napokban kezükbe vették a szabadság lobogóját, hogy az arra irt jelszót dadalra juttassák.

A mai nap tehát a kegyelet és hála ünnepe a mult nagy emlékei iránt, de az öröm ünnepe is egyuttal, melyen ifjúságunk szívéből a lelkesedés legnemesebb virágai fakadnak, biztató zálogai azon reménynek, hogy ifjaink az apai által kivívott hazafias eszméknek ép oly hű és gondos ápolói lesznek, mint a milyen hű és kitartó harczosai voltak elődeik a márcziusi nagy napokban, kik az önzés, türelmetlenség és pártoskodás szenvedélyeit szívökben a szabadság, egyenlőség és testvériség nemes érzetével eserlették föl s példát adtak a mai nemzedéknek arra, hogy miként kell nemesak szóban és gondolatban, hanem tettekben is élni a hazáért.

A hatalmas tapsviharnak, mely a fényes megnyitót követte, elesillapultával *Fuchs* (Farkas) Lajos VII. o. t. szavalta el saját, pályadíjat nyert szép ódáját, melynek utolsó része így hangzik:

Szent vagy martius, szent vagy minékünk,
Híressé, nagygyá általad lettünk!
Fényed még most is felettünk ragyog,
Miként az égen a szép csillagok!
Annál is jobban; azok letűnnek,
Ha jó a hajnal, de te nem, soha...
A te fényednek ninesen alkony!

Ragyni fogsz, egyre szebben, jobban,
Ragyni fogsz, míg magyar szív dobban!
Míg magyar él az édes szent hazán
S szeretjük egymást szívből, igazán,
Miként testvér a testvért szereti;
Míg él bennünk a hazaszeret,
Fényednek veszni addig nem lehet!

Majd Petőfinek „Nemzeti dala“ dörgött a termen át *Fejes* Andor VIII. o. t. érezen hangján, kisérve jól megérdemelt éljenzéstől. Hasonló elismerés jutalmazta *Huszt* Jenő VII. o. t. pályadíjas tartalmat felolvasását is, bár ez kissé hosszúra nyúlt, mialatt a szoba hősege ijestően emelkedett, még a leghalványabb, bájos nő arcokon is eleven pirosák üttek! S a mi jó, lelkes közönségünk legkevésbé sem türelmetlenkedett, sőt együtt lelkesült a kiválóan sikerült karéneken az ifj. dalosokkal, kiknek a „Nemzeti dalt“ meg kellett ismételnük! Nagy hatást ért *Pósa* Péter VIII. o. t., a Tompa-kör ifj. elnöke, a ki Ábrányi Emil költeményét szavalta el bensőséggel, szép előadással. Jól sikerült a *Batta* István VIII. o. t. („Vándor madár“ Ábrányi E. gyönyörű költ.) és a *Bródi* Miksa VII. o. t. („Erős hit“ költ. Ábrányitól) szavalata is; mind megérdemelték a zúgó tapsokat. E két utóbbi szavaltat közben az ifj. énekkarnak ismételnie kellett a francia nemzet dalát, melynek lelkesítő hangjai felvilányozták az egész közönséget.

A főgimnáziumi Tompa-kör mindvégig magas színvonalon állott ünnepélyének befejezésekké *Dr. Veres* Samu elnök hirdette ki a pályázatok eredményét ekkép:

„Jelen hazafias ünnepélyünk keretében a régi szokáshoz híven, a nagyérdemű közönség színe előtt kihirdetjük a pályázatok eredményét. Megvagyok győződve arról, hogy a hazafias lelkesedés, melynek esirait tanári karunk már a zsenge korban igyekszik elplántálni s évek hosszú során át meleg szeretettel gondozza: a hűságot legyezzető nyilvános elismerés nélkül is ékes virágokat hajtának, — de bármily erős az a meggyőződésünk, hogy nemes gondolatok csak nemes érzelmekkel párosulhatnak, el kell ismernünk annak a felfogásnak is jogosultságát, hogy a lelki élet magasabb fejlődésére az anyagiaknak is van legalább annyi befolyásuk, hogy a lélek rejtve lévő erőit kifejtik a közönséges burkából. E felfogáshoz esatlakozik a közönségnek az a nemes intenciója, hogy hazafias érzelmeinek ne csak lélekben, hanem áldozatkészségben is kifejezést adjon, — s erre azt a keretet választotta, melynek lélekemelő tartalmát jelen alkalommal volt szerencsénk bemutatni.

Mielőtt tehát a pályázatok eredményét nyilvánosságra hoznám, nem mulaszthatom el ez áldozatkészséget tanári karunknak meleg köszönetét és háliját nyilvánítani mindazok előtt, kik ifjúságunk lelki erőinek kifejtésére s ezáltal márczius 15-iki ünnepélyeink benső színvonalának emelésére a mi szellemi törekvéseinket anyagiakkal támogatják.

Első ezek között a Gömörmezei magyar közművelődési egyesület rimaszombati köre, mely lelkes elnökének, *Molnár* József ügyvéd urnak bőles vezetése alatt évről-évre 60 koronát áldoz oly ezélna, hogy ez összeggel ifjaink legjobb hazafias tartalma dolgozatai és szavallatai jutalmaztassanak.

Köszönet és elismerés illeti a rimaszombati polgári olvasókör hazafias gondolkozásu elnökségét és választmányát is azon határozatáért, hogy rendez évi költségvetésébe 20 koronát vett föl a legjobbnak ítelt alkalmi beszéd jutalmazására.

Hálával említtük föl önképző körünk egykori érdeemes titkáranak *Bazilidesz* János földbirtokos urnak nevét is, ki boldog diákkorának emlékezetét az által

tartja fön, hogy hazafias dolgozatok jutalmazására évenként 20 koronát áldoz

E díjak kiosztására vonatkozólag tanári karunk követezőképen határozott:

A márczius 1-ig beérkezett 22 pályamunka közül a közművelődési egyesület adományából 10—10 koronát nyertek szép reményekre jogosító dolgozataikért: *Pósa* Péter, *Belicza* András és *Máthé* Zoltán VIII. oszt. tanulók.

A polgári olvasókör adományából szintén 10—10 koronát nyertek: *Huszt* Jenő és *Fuchs* (Farkas) Lajos VII. oszt. tanulók, kiknek dolgozatait ez alkalommal bemutatattuk.

A *Bazilidesz* János által felajánlott 20 koronát *Sztraka* Gábor János VII. oszt. tanuló nyerte, ki *Széchenyi* István grófról és reformeszméiről irt tanulmányt s kiváló szorgalomra mutató értékes dolgozatot.

Ezeket kívül elismerésben részesültek: *Vitéz* Gyula és *Gelb* Miksa dolgozatai is.

A szavallati versenyben kilenczen vettek részt s a kitézett pályadíjakat a közművelődési egyesület alapítványából *Fejes* Andor, *Pósa* Péter és *Bródi* Miksa, — a márcziusi alaplól *Batta* István nyerte el.

A nemes verseny győztesei vajha valószínűleg a hozzájuk tűzött szép reményeket s a lelkükben feltűnő tehetőségek, az idők hosszú folyásában vajha fénylő üstökösökké növekednének.

Még két, mindnyájunkat igaz örömmel eltöltő dolgot kell felemlítenem; az egyik az, hogy özv *Káposztás* Józsefné szül. *Zehery* Julianna urnó első házasságából származott néhai kedves leánya, *Szabó* Erzsike nevére és emlékezetére 200 koronás alapítványt tett oly ezélnél, hogy ez összeg kamata minden év márczius 15-én önképzőkörünk azon tagjának adassék ki, a ki Tompáról vagy valamelyik művéről pályázat útján a legszebb dolgozatot írja. Ugy az elhunyt kedves gyermek, mint a nemes szívű alapító neve az örök emlékezet könyvébe lesz bejegyezve.

A másik örömdetes dolog *Baksay* Istvánnak nevével van kapcsolatban, ki ötven évet meghaladó hosszú időn át volt főgimnáziumunknak feledhetetlen emlékü tanára s jelenleg a megérdemelt nyugalom szelid sugárai fonják körül ősz fűrtjeit 1897-ben, boldog házas életének félszázados évfordulóján alapítványként egy takarékpénztári részvényt boesított a tanári kar rendelkezésére, hogy ennek jövedelme mindig a hazafias ünnepély alkalmával egy tanár fiának adassék ki ösztöndíj ezimen. A részvény ez évi jövedelme 22 frt, mely összeg ezuttal *Lenner* Ferencz I. o. tanulónak adatik ki.

Ez örömdetes jelentéssel bezárult volna a magasztos ünnepély is, ha a melegtől jól megizzadt közönség csakugyan kiindult volna a felharsant indulónak hangjai mellett. De bizony nem mozdult ott senki, míg 3—4 darabnak eljártásával életképességét, gyakorlottságát be nem mutatta a *zenekar*. 4 óra jól elmúlt, midőn végre eloszlott az egybegyűlt óriási közönség.

A kaszinóban.

A rimaszombati kaszinó is megünneplelte hagyományos lelkesedéssel márczius idusát e napon tartott ünnepi vacsora képesen.

Az ünnep ezuttal a szokottnál is fényesebben sikerült, midőn a város intelligens közönségé oly szép számban, sőt lehet mondani nagy tömegben jelent meg, hogy ember ember mellett szorosán ülve, a nagyszámu közönség alig fért el a kaszinó nagytermében.

Az ünnepet az első pillanattól kezdve emelkedett hangulat uralta és az emberek szemében ott ragyogott a multakra való visszaemlékezés nyomán támadt lelkesedés szikrája.

Az asztalfőt a kaszinó által felkért ünnepi szónok: *Molnár* József foglalta el, körülte sorakozott a város és vármegye intelligenciájának színe-java.

A vacsora érdekességét emelte ezuttal az a körülmény, hogy az teljesen házilag lett kiszolgáltatva, úgy hogy az izletes, pompás vacsora és kitűnő borok csakhamar megtették hatásukat.

Az első fogás után felkelt *Molnár* József és az ő megszokott ékesszólásával kiváló figyelem között lépésről-lépésre ragadta magával hallgatóit, majd beszéde végkövetkeztetése után zúgó éljenviharban tört ki a kedélyek lelkesedése. A szép beszédet a következőkben adjuk:

Igen tisztelt Uram!

A márcziusi események nagy napjának ötvenedik évfordulóját egy év előtt ünnepeltük meg a szokottnál nagyobb örömmel, nagyobb lelkesedéssel.

A fény, mely e napot bevilágította, a nemzet ötven évi munkájának, alkotásainak eredménye volt, nem enyészik el soha, itt ragyog közöttünk ma is, midőn az új ötvened első márczius 15-ike hoz össze bennünket.

51 év előtt három eszme kelt életre a magyar földön, az Egyenlőség, a Szabadság, a Testvériség eszméje.

Az a ragyogás, mely a három ige kihirdetésekor milliók szemében megjelent, elég lett volna a legfényesebb csillag számára is, és valóban, a három eszméből tényleg nagy és hatalmas csillag lett, melyet a lelkesedés odaillesztett az emberi gondolkodás által beérhető láthatár kellő közepére, hogy a gondolkodás és eszelekvés számára irányt jelöljön mindaddig, míg ember él a földön.

És ez a fényes csillag soha nem villant szebbet a föld kerekességének egyetlen nemzete felett sem, mint mi felettünk, soha ennek oltárára önként, saját elhatározásából nagyobb, dicsőbb áldozatot nem tett senki, mint 1848-ban a magyar törvényhozás, a magyar nemesség, midőn ellenérték kikötése nélkül, nagylelkűen lemondott összes előjogairól, s édes testvéreinek fogadta a népnek előbb szolgálatára rendelt millióit.

A nagy eszmék keresztelőjét azonban már nem ülhette meg békében nemzetünk, a márczius 15-iki szép nap hirtelen elborult, sötét bizonytalanság állott fekete felhő gyanánt az eszmék által kijelölt irány elé, a tettekbe vágyó lelkesedés mindenütt sziklafalakba ütközött, jogegyenlőséget, testvéries érzelmeket hirdető megnyilatkozásunkra gyűlölködés lett a válasz; a felizgatott nemzetiségek határainkon belül kiirtásunkra szövetkeztek, rémtetteikre visszagondolni is borzalom, szabadságunkat pedig elgázolással fenyegette az erőszak.

Nemzetünk ezredéves jelleméhez híven bátran állta meg helyét a reá zuduló veszedelmek között, törvényes alapon emelte fel az önvédelem fegyverét, s midőn az egyszerű kezében volt, igazságot szolgáltatott annak villogása

valamennyi megtámadójának. A nemzetiségek gyilkos esordái meglették fékezve, s a magyar föld meghódítására küldött büszke sereg az országból ki lett verve.

Fényesen ragyogott a márcziusi eszmék csillaga, de fájdalom, hamar elborult ismét.

A kellő erővel nem rendelkező hatalom idegen segílyt kért és kapott, másfélszáz ezernyi erővel orosz hadsereg támadott ellenünk.

A megsemmisítéssel fenyegetett néptől az ekkeseredés, a balszerencse egy pillanata elvette legszilárdabb alapkövét, a törvényességet is, élet-halál küzdelem keletkezett a Nemzet és a Hatalom között, mi vesztettük el a csatát, győzött árulás segítségével a tulerő, az országra halotti esend borult, vérfagyasztó események történtek, a szabad eszmék csillagfénye elborult, majdnem reménytelenül, s igen sokáig sötét volt felettünk az ég nagyon.

Az eszméket azonban megsemmisíteni nem lehet.

A hatvanas évek hozták meg a hajnalhasadás első sugarát, visszanyertük ösrendelkezési jogunkat, megláttuk ismét a márcziusi eszmék csillagát, ekkor esportosultak hullám-törés után megmaradt erőink a képzelhető legtükeletesebb ember, a haza bőlese körül, világító torony a févelgyöknök, biztos révpart az elmerüléstől fenyegetett hajósoknak, nem adhat alaposabb, nem szebb reményt, mint az ő működése nekünk, kristálytisza jellemében, mély bölcsességében, honszerelmében megbízott király és nemzet egyaránt, ez a bizalom nemzeti életünk számára örök időkre szőlő alapot tett le, tengerfájdalom lett a feledés fátyolával letakarva, millió köny lett a szemekben kegyeletes kézzel eltörülve, Komoly eszelekvés vette kezdetét az Egyenlőség, Szabadság, Testvériség nevében.

De ismét néhez napok következtek; — márczius 15-ikének nagy eszméit nem villámok szóró viharfelhők, — de a föld porához tapadó alacsony ködök tarták el már, volt az egyenlőség, de csak abban, hogy a nyilvános pályán egyenlően kisebbitették, szidalmaszták, gyanusították az emberek egymást, testvériség is volt, ha testvéries osztozkodásra mutatott reményt, a szabadság pedig abban jelentkezett, hogy szabad volt a legmagasabb helyen közérdeket képező s a legszerényebb helyen meghuzódó tisztességet egyenlő sárral megdölni.

Gyűlölködés volt a vezető erő minden téren, ez volt a márcziusi eszmék legveszedelmesebb ellensége.

A nemzet lelkében örök élet magyai voltak elhelyezve a haza határai felett, azonban minden nemesebb törekvést megbénító szürke köd, a gyűlölet lehellete fekküdt, az első ötvened nem birt ezzel az akadályval, de mint a tavaszi kedvezőtlen időjárás nem semmisíti meg a földbe korán tett magvakat, a márcziusi eszmék csillagát sem oltotta ki a féktelen gyűlölködés mérges lehellete, midőn már fenyegetővé lett az egymássaleni háboruszkodás, kikelt szíveinkben az elvetett jó mag, az lett a magyar ismét, a mi volt ezredéven át, nemesszívű, egyenes jellemű, s polgári erényeikkel a népek nagy családjában mintaképül vehető józan elem, lehullt a hólyag a szemekről, a legellentétebb elvi álláspontokról is kezdik egymást igazán megbeszélni a közélet munkásai, ezt a boldogító tudatot adja nekünk az új ötvened első márczius 15-ike.

Jól esik e nagy napon arra gondolni, hogy a márczius 15-én született eszméket ki nem irtja a szívekből selemi érzelem, daczolnak azok földrázó zivatarokkal, s alatt lappangó veszedelmekkel egyaránt.

En mai ünnepélyes érzelmeinktől vezette annak a békességnek örök életeért emelem poharamat, melyben a nemzet összes erői a legparányibbtól a legnagyobbig nemes versenyre kelve születésre, felekezetre, nemzetiségre tekintet nélkül érvényesülni fognak a haza javára. Ez a békesség felvirágoztatja, kellemes otthonná teendő kaszinó együletünket, nemzet fentartó hatalmas tényezővé fog tenni a magyar földön minden egyület, márczius 15-iki imaképen mondom el szívem szerint, ugy legyen!!!

Isten éltesse, virágoztassa kaszinó együletünket beláthatatlan időkre s tartsa meg édes hazánkat örökre, éljen az egyenlőség, szabadság, testvériség.

Eljen a haza!!!

Az éljenek lecsillapulása után *Glauf* Pál magasröptű szavakkal dicsőítette a márcziusi eszmék oroszlanjait a honvédeket és éltette a jelenvolt *Kishonthy* Gyula, *Jaczo* Pál, *Abonyi* Pál, *Szabó* György, *Szomolnok* Antal stb öreg honvédeket.

Farkas Ábrahám szónoki hévvel emelte ki azt az áldozatkészséget, a melylyel a 48-iki események hordozói a kiváltságos jogokat a nemzet millióinak közkinésévé tették, és alaposan fejtette ki, hogy a 48-iki szereplő társadalom helyébe az intelligencia lépett és ma az van hivatva a missiót teljesíteni.

Baksay István magasröptű szavakkal fejtegette a 48-iki eszmék apostolának nemzeti testamentumát, a melyet ezen szavakban esüesít ki: Csak előre édes fiam!

Az éljenzéssel fogadott beszéd után *Czinke* István fejtette ki, hogy ő nemzetközi fejlődés impressióiból a legelső néprétegeknek is elismerést kíván adózni, s ennek az eszme megvilágításában az eszmék hosszú és szellemes láncolatát hozta össze.

Majd *Dr. Szeless* Ödön az ő megszokott lelkes beszédmodorával meg-megújuló éljenek közt elmondotta egyik legsikerültebb rögtönzéseit, midőn végig futva az előző szónokok beszédeinek eszmeláncolatán, igazi hévvel és szellemmel mutatta ki a márcziusi eszmék megvalósítása körében a saját hivatását és e közben éltette a sajátot és annak képviselőjét *Lukács* Gézá.

Komáromy István hatalmas és lelkes körmondatokban ünnepelte az ünnepi szónokot *Molnár* Józsefet

Az éljenek elhangzása után *Lukács* Géza reflectálva a 48-iki intéző társadalom erényeire, szónoki hévvel, éltette a hazát.

Majd *Czinke* István szólalt fel ismét verral, kijelentve, hogy teljesen egyetért az előtte szóló nemes eszméivel és az egyetértésre üritette poharát.

Még sokan szólaltak fel ékesen és lelkesen, miközben a lelkesedés és hangulat mindig magasabbra szárnyalt, és a szép közönséget a hajnali órákig tartotta össze.

A bankett folyamán a polgári olvasókör küldöttsége által üdvözölte a kaszinót, a kiküldött *Dr. Veres* Samu szép szavakkal tolmácsolta az üdvözlöt, mire a kaszinó kiküldötte *Dr. Szeless* Ödönt, *Komáromy* Istvánt és *Törköly* Józsefet, hogy üdvözöljék a kaszinó nevében a polgári olvasókört.

A polgári olvasókör lelkesen fogadta a kiküldötteket, kik egyenként szép beszédben adták át az üdvözlöt

tet, majd pedig Rábely Miklós és Varga Lajos lelkes szavakkal válaszoltak.

A polgári olvasóköri.

Este 8 órára a polgári olvasóköri tágas helyiségében bankettre gyülekezett városunk derék polgárságának színe-java.

Az asztalfőn Dr. Veres Samu ünnepi szónok foglalt helyet. A pompás, izletes vacsora folyamán Rábely Miklós elnök szép szavakban üdvözölte a szép számban egybegyűlt közönséget, mire a polgárság körében alakult alkalmi dalárda Váry János vezetése mellett elénekelt a Hymnuszt.

Azután — kezében az ezüst serleggel — felemelkedett dr. Veres Samu, s elmondta szónoki beszédeinek egyik remekét. A költői szárnyalású, mely gondolatokkal telt s szónoki lendülettel előadott alkalmi beszéd így hangzik:

Igen tisztelt Uraim!

Mielőtt ezt a poharat — melyet az önök nagybecsű felhívása kezembe adott, — kiiríteném, engedjék meg nekem, hogy a lelkesen átvillanó gondolatok közül néhányat önök elébe tárjak, azon reményben, hogy az én gondolataim nem fogják esökkenteni az önök hangulatát, s be fognak illeni abba a fényes ünnepi keretbe, mely hazafias lelkesedésüket a mai napon magába foglalja.

Az ötvenegy év előtt felderült márczius 15-ike hátravonalat képez a régi és modern Magyarország között. E nap jelentőségét csak az méltányolhatja igazán, — nem hivatalos, de önkéntes nemzeti ünnepé váló emelkedését csak az érezheti szívében, ki ismeri azt a küzdelmet, melyet századok hosszú során át kifejtettek elődeink azért, hogy az egyedül helyes és modern értelemben magyarázott emberi jogok a legszelebb körben érvényesülhessenek.

A százados küzdelmet e nap juttatta fordulópontra. Ezen a napon omlottak össze amaz ősi választófalak, melyek a nemzet tagjait a törvény előtt rétegekre osztották; ezen a napon érezte először az elnyomott nép, hogy már ő is valami, hogy munkáját megbecsülik, hogy or lett önmaga fölött, — ezen a napon szabadult föl béklyóiból a gondolat, ez a nap egyesítette a nemzet darabokra tépett lelkét s egy érzelemben testvérekké tette a haza minden polgárát.

E nap legragyogóbb napja ezredéves történetünknek, mely fényével elhomályosította a hosszú mult legdicsőbb napjait s eszméit átviláglanak még a jövő századokba is, mint az üstökös fénykévéje, s a késő utódok annak világánál fogják meglátni s megismerni apai fenségese alakját.

Nem szükséges önök előtt bővebben fejtegetni azt ezélt, mely századok óta élet-halálküzdelemre serkenté a nemzet legjobbjait; hisz nemzeti kultúránk mai viszonyai között hazánkban alig van ember, ki ne ismerné a magyar nemzet történetét legalább nagyjában. A ki ne tudná, hogy egy Hunyadi, Zrínyi, Rákóczy Ferencz a nemzet lelkéből lelkeztet felfisteni alakok, és O. kinek neve a nemzet ajkán örök imádság leand, mert egy soha el nem halványuló fényes eszmévé magaszkodott és a mult névtelen hőseinek százezei mind csak azért éltek, azért szenvedtek mártyr életet és halált, hogy felderítsék hazánk egére márczius 15-ét!

Oh uraim! ne esodálkozzanak azon, ha a legmélyebb megilletődést érzem akkor, midőn e gondolatok átvillannak lelkesem. Ne esodálkozzanak azon, ha lelkesedésem imádkozásá finomul s az égi fénytől elvakult szemem egy oltárt látok, a Lajthától a háromszéki havasokig mely előtt egy érzelmenek lángiban dobognak a szívek s én is az áldozók milliói közé vegyülök s lelkesem az imádság szárnyain föl száll a magasba, hol a magyarok Istenének számolya előtt, leborulva halát rebeg azért, hogy 1848. márczius 15-én született legszebb leányát, kit az eszmék anyakönyvébe „Szabadság” néven jegyzett be, nemzetemnek adá örök menyasszonyul.

De mivel az imádság alapja: a léleknek magába szállása, hibáinknak elismerése: engedjék meg azt is, hogy ez oltár előtt valljam be, hogy a kezünkbe adott zászlóval haladunk ugyan előre, de még nem értük el azt a magaslatot, melyen megpihenhetünk s ez utunkban Europa sok civilizált népe még mindig előttünk jár. Demokraták vagyunk, de nem igazi demokraták, mert gyakran ott hajlunk meg, a hol egyenesen kellene állanunk. — hirdetjük az egyenlőséget elvekben, de fenntartjuk a gyakorlatban, testvérek vagyunk, a hazaszeregetben de nem szeretjük egymást eléggé a társadalomban, sőt néha gyűlölködünk a politikában. Gondoljunk a közelemlőre. Mily óriási hullámokat vetettek azok az elvi differentiak, melyek ugyanazon cél elérésére a módok és eszközök megválasztása körül a honfi lelkekben felmerültek! Már-már azon a ponton állottunk, hogy a márcziusi szent zászló kiesik kezünkől! Pedig azoknak az eszméknek, melyek e zászlóra vannak felírva szűzi tisztaságban kell ragyogniok mindenba, mert az idegen népek milliói közé beélt szabad és független Magyarország csak úgy állhat fenn, ha hű marad a 48-as eszmékhez.

Ez eszmék birtokában hazánk nagy és hatalmas lesz az idők végeig, de ha ez eszmék zászlóját kiejti kezéből nemzetünk, Magyarország egy tehetetlen, jelentőség nélküli provinciává süllyed.

De ezt mi nem akarjuk! És e gondolatnál érzem, hogy szavaim ismét a lelkesedés szárnyain repülnek, érzem, hogy e pillanatban mindnyájunk érzelmeit tolmácsolom, hiszen mi egy szívdél, egy lélekkel mindnyájan azt óhajtjuk, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség égése alatt magyar hazánk sokáig — nagyon sokáig éljen!!!

Zugó taps és szűni nem akaró éljenzés viharzott fel a szép beszéd után, mely mély nyomokat hagyott a hallgatóság lelkében.

Ekkor Varga Lajos emelt poharat s következő nagy tetszéssel fogadott tóztot mondta:

„Tisztelt Uraim!

Nincs e földön nemzet, melynek több harezot kellett volna megvívni, mint a magyarnak! Egész világ tudja, hogy e nemzet rokonfajától elkülönítve, teljesen önmagára utalva, folyton harczi küzdelemben élt. A tatárok vad esodái által majdnem megsemmisítve, később ismét évszázados véres harezot vívott a török rabiga ellen, s midőn végre e veszély elmúlt, az osztrák jogtíró zsarnok kormányrendszer ellen kellett keserves tusát folytatnia.

Hogy ennyi küzdelem után nem töröltették ki a nemzetek sorából, sőt „Mégfogva bár, de törve nem!” maig is él, sőt méltó helyet foglal el a művelt nemzetek sorában, az fiaí lángoló hazaszeregetének tulajdonítható!

A nemzeti ébredés hajnalán, midőn a reformeszmék és törekvések nálunk is tért foglaltak, a „legnagyobb magyar” és a „haza bölese” mellett, mint üstökös egy fiatal ügyvéd jelenik meg, ki szabadelvű eszméivel, lángeszé s tolla hatalmával elragadja kartársait. Neve és népszerűsége rövid idő alatt meghódítja az egész nemzetet, szálla lesz az önkény és zsarnokság szemében, elfogják s bebörtönözik! Innét kikerülve testileg megtörve, de hatalmas szelleme megizmosodva, a nemzeti újjászületés megteremtéséhez ujl erővel fog; lapjában, mint a haladás harezosa, megragadó, hatalmas eszmeáramlatot indít meg; lángész, akaraterő, rendületlen bátorság egyesülve nyilvánulnak meg benne.

Midőn végre az események alapján megrázkódtatták a vén Európát, s a népek millióinak szívében a szabadság szent szava nyillaltott keresztül, az események gyors fejlődése folytán, mihamar mint e nemzet vezérét találjuk őt, ott látjuk, midőn remek szónoklataival meghódítja a „karok és rendeket”, ott látjuk a küzdők élén, midőn a zsarnok hatalom szavát megszegve, hazánkat alattomban megsemmisíteni törekszik, ott, midőn a haza nagyjai közül sokan bátortalanul a veszély közeledtére, a eselekvés teréről visszahúzódnak: ő oda áll a nemzet élére, s szívében az igaz hazaszereget szent lángjával, ajkán páratlan szónoklatának varázsígeivel, felkölti a veszélyben levő nemzetet, s ennek minden igaz fiát fegyverbe állítja, hazáját a jog és igazság alapján megvédelmezni!

S midőn végre minden igaz lelkesedés, e hon fiainak halált megvető bátorsága nem menthető meg az igaz ügyet, midőn teljesen elsötétült hazánk ege, s ő, kinek minden gondolata, szívének minden dobbanása hazáját volt, kényszerítette, hogy a hontalanság keserűségét, mint bujdosó, idegen országban szenvedje el, ő még ekkor sem szűnt meg hazáját szolgálni, minden megnyilatkozása egy hazáját szerető, igazán érző szív fájdalma és töprengése, hazájának jövő sorsa felett.

A 48—49 események minden lapja össze van kötve az ő nagy nevével! Ő volt, ki azt megindította és vaserélyvel keresztül vitte, ezen műve tehát fel fog maradni míg országunk áll, s ahhoz a magyar nemzet minden igaz fiának köyelete és hálaja lesz örökre esatolva! Az ő neve nem személyt, nem egy mulandó földi port, hanem egy nagy eszmét; országunk szabadság és függetlenségét jelenti, mert nagy fia felszabadította a népet rabszolgaságából, megvetette mindenkorra megmáshíthatatlanul nemzetünk szabadságának alapját! Legyen áldott örökre emlékezte!

Az élénk tetszéssel kísért beszéd után Kovács László lelkes szavakkal éltette dr. Veres Samut és Varga Lajost, az ünnepi szónokokat.

Majd a dalárda énekelte el a Szózatot s később a „Nemzeti dalt”, mire dr. Veres Samu felkösöntötte az olvasóköri közszeretben álló s népszerű elnöket, Rábely Miklóst, Csernay Dánielt pedig ifj. Gasko Jánosot, Konyha Kálmánét és Jakabfalvy Bélánét, az izletes vacsora készítőit éltette, később pedig id. Badiny Gyulát kösöntötte fel, Váry Jánost, ki a dalárdát vezette, a kör derék pénztárnokait: Rónay Gyulát és az ünnepélyre rendező bizottság elnökét: ifj. Gasko Jánost is lelkesen ünnepele. Id. Roth Lajos a függetlenségi eszméket magasztalta — Később megérkeztek a kaszinó küldöttei, kik szép beszéd kíséretében a polgárság jóléteért s az olvasóköri felvirágzásáért üritettek poharat.

A kedélyes bankett a kora reggeli órákban ért véget.

A kath. körben is nagy lelkesedéssel ünnepeleltek meg a márczius 15-ikét, ünnepi vacsorával. Itt az ünnepi szónoklatot magas szellemben tartva Gallusz Péter káplán mondotta. Hazafias szavai nagy lelkesedést keltele.

A helybeli iparos ifjak önképző egylete d. u. 6 órakor tartotta hazafias-ünnepélyét élénk érdeklődés mellett. A megnyitó beszédet ifj. Pásztor Pál egyleti titkár mondta, az ünnepi szónok pedig Kathona Géza tanár volt, ki tartalomdus, nagy figyelemmel hallgatott hazafias beszédben méltatta a nagy nap nevezetes eseményeit, melyek évfordulóján őszinte hazafias lelkesedéssel ünnepele minden magyar. A jelenvöltek a szónokot zajos éljenzéssel honorálták. Az ünnepélyen szavalatok is voltak, s az egyleti énekkar is közreműködött.

Tamásfalán az ottani Petőfi-egylet szépen sikerült hazafias-ünnepélyt rendezett, melyen volt ének, szavalat, felolvasás s az elnöki megnyitó beszédet Parkas Ábrahám, az egylet díszelnöke tartotta. Hazafias szellemtől áthatott szép beszéde nagy hatást keltele, s fellekesítette az ünneplő közönséget. Este táncmulatság fejezte be a szép ünnepélyt.

Nagy-Röczén a várost már korán reggel fellobogtá e kis város hazafias közönsége, mely e nemzeti ünnepet ez évben is szívdél s lélekkel megünnepele. A városi vendéglő nagyterme színg megtelt közönséggel jóval 10 óra előtt, melyben az állami felsőkereskedelmi iskola önképzőköré ünnepélyt rendezett. Ez ünnepély minden tekintetben kitünően sikerült, az összevágó énekdarabok, Buck Dezső tanuló történeti visszatekintése, Kubinyi Géza, Tornonyos Ferencz, Török Miklós, Tálos Alajos, Lövy Sándor, Török Pál tanuló szavalatai általános lelkesedést idéztek elő. Este a kaszinóban közvacsora volt, melyen Nagy-Röcze városának és vidékének intelligentiája csaknem teljes számban részt vett. A nemzeti ünnep jelentőségét Mihálik Dezső esetele ékes szavakban; Mihálik Dezsőt, kinek e napra esik születése napja, Danesházy Gusztáv éltette.

Dobsinán a polg. iskolák tantestülete és ifjusága a magyar szabadság születésének évfordulóján „emlékünnepélyt” rendezett, melynek műsora érdekes és változatos volt. Az alkalmi hazafias beszédet Jakab József polg. isk. tanár mondta.

Vármegyei közgyűlés.

Megyénk törvényhatósága nagy érdeklődés mellett tartotta meg folyó hó 16—17-én rendes tavaszi közgyűlését Hámos László főispán elnöklele alatt.

A közgyűlés első tárgya az alispáni jelentés volt,

melyet térszűke miatt csak lapunk jövő számában közölhetünk. A jelentés tudomásul vétele után egy kis ünnepélyes jelenet volt. A főispán ugyanis szép szavak kíséretében átadta a földmívelési miniszter berámázott elismerő oklevelet és a jutalomdíjakat azon kitüntett gazdasági eseledeknek, kik egy helyen hosszú időn át becsülettel szolgáltak. A derék munkások mindenike 30—40 évig szolgált egy helyen s valóban megérdemelte a 30—30 frt jutalmat és az elismerő oklevelet. A kitüntettek névsorát már közöltük lapunkban.

Ezután a számadások jóváhagyása és a felmentvény megadása következett, s a gyámpénztári számadások jóváhagyása mellett szavazással — két szavazat ellenében — a többséggel — elhatározták, hogy a legszegényebb árva javára nagyobb kamatjövedelem biztosítása céljából 45000 forintot a helybeli takarékpénztárnál helyeznek el gyümölcsözés végett.

Ezután tárgyalta a közgyűlés a megyeház építésének kérdését. Ez a tárgy vonzotta a nagy érdeklődő közönséget. Az áll. vál. javasolja, hogy a megyeház a bemutatott terv szerint kétemeletesre építtessék s az építési és berendezési költségekhez hiányzó 50000 frt fedezésére kölesönt vegyen fel a vármegye.

Szentiványi Árpád emlékeztet arra, hogy az építés elhatározásakor kimondták, hogy a megye közönsége e czimen pótdótot nem fog fizetni. Szerinte az új megyeház a meglévő 143000 frtból is felépíthető, s indítványozza is, hogy ez összegből való építést a közgyűlés mondja ki.

Kubinyi Géza ezelszerűség szempontjából itéli meg a kérdést, s Rimaszombat érdekeit is szem előtt tartja, de nem feledkezik meg arról sem, hogy a közigazgatás küszöbön álló államosítása alkalmával az esetleges kikerekítéseknel bizonyára tekintetbe fog jönni, hogy jelentékeny áldozatok árán a vármegye közönsége új székházat emelt. Indítványozza, hogy az eredeti betervezett terv szerint építsék fel az új székházat, s a hiányzó 50000 frt fedezésére törlesztéses kölesönt vegyen fel a vmegye. Évenként fizetendő lesz 2400 frt, melyből 1400 frt fedezés lesz a főispán és alispán lakbéréből, s az állam-építészeti hivatal és tanfelügyelő által fizetendő évi bérből. Szóló ugy contemplálja a kérdést, hogy ha az államosítás bekövetkezik, az állam kötelezhető lesz az 50000 frtos teherrel való átvételre.

Hevesy Bertalan azt hiszi, hogy az állami adminisztráció behozatala esetén az állam az átvett intézményeket megfelelő helyiségben elhelyezi. Nem tartja helyesnek, hogy 3—4 évre építsünk székházat, mely esetleg nem fog megfelelni az állam igényeinek. A szükséges lokalitás eddig évtizedeken át elég volt, s szükséges vállalatot ő nem pártol. Nem hiszi, hogy a vármegye integritását kikerekítés esetén a felépített székház befolyásolja. Szóló általában ellenzi az építkezést s a meglévő állapot fenntartása mellett foglal állást.

Schröder Gyula megszavazza az építést s támogatja Kubinyi Géza indítványát; még az elnöklő főispán hangsúlyozta, hogy a miniszter a 40000 frtos segélyt a bemutatott terv szerint való építéshez adta: kérdés, hogy más terv szerint eszközölt építéshez is megkapja-e a vármegye.

A kérdést névszerinti szavazással döntötték el akkép, hogy az áll. vál. és Kubinyi Géza indítványa mellett szavazott 57 bizottsági tag, ellene pedig 34 és így 23 szótöbbséggel elhatározták a régi terv szerint való építést és 50000 frtos kölesönt felvételét.

A közgyűlés érdekes tárgya volt még az új kormány kinevezéséről szóló rendelet, melyet a közgyűlés tudomásul vett és Szentiványi Árpád és Kubinyi Géza felszólalása után elhatározták, hogy a törvényhatóság bizalommal üdvözli és hazafias intenczióiban szívesen támogatja az új kormányt.

A közgyűlés többi tárgyait másnap — pénteken — intézték el. Ezekről jövő számunkban referálunk.

Hírek és vegyesek.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Böhm János helybeli egy. protestáns főgimnáziumi helyettes tanárt nevezett középiskolához rendes tanárrá nevezte ki.

Kitüntetés. Stefánia özvegy trónörökösne a Fehér-Kereszt egylet körül kifejtett tevékeny fáradozás elismerésül Nagy Ferenczot, dr. Lichtschein Adolfnét és Dr. Löcherer Tamást a lelenezház igazgatóját díszes elismerő oklevéllel tüntette ki.

Ováció. Görgy László miskolezi vasuti üzletvezető tisztelétére, a vaskoronarenddel való kitüntetésé alkalmából, folyó hó 19-én, Miskolcon fényes bankettet rendeznek. Már eddig mintegy 500-an jelentkeztek, s a magyar államvasutak elnök-igazgatója: Ludwigh Gyula is részt vesz a dísz-banketten. A közszeretben álló és nálunk is népszerű üzletvezető ez ünneplésén nemcsak vasutasok fogják kifejezni tiszteletüket és ragaszkodásukat, hanem több vármegye társadalma is számos taggal lesz képviselve.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a helybeli pénzügyigazgatóságához az elhunyt Scholtz pénzügyi titkár helyére Szombat György aradi pénzügyi segédtitkár nevezte ki titkárra.

Üdvözlés. Mihálik Dezsőt márczius 15-én, születése napja alkalmából a nagyroczói áll. polgári és felső keresk. iskola ifjusága és tarári kara ez évben is testületileg üdvözölte. A tanuló ifjuság nevében Buck Dezső tanuló, a tanári testület vevőben Perjessy László igazgató üdvözölte, ki meghatva mondott köszönetet az ovációért. Ez alkalmából a közeli és távoli vidékről nagy számú barátjai szintén összejöttek, hogy a közszeretben álló férfit üdvözöljék.

Halálozás. Ajnácskón f. hó 10-ikén elhunyt özv. Lörczy Endréné szül. esathi Kriston Judith 70 éves korában. A tisztos s városunk és megyénk széles körében ismert matrona elhunytát kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés f. hó 12-ikén városunkban ment végbe impozáns részvét mellett. A gyászszertartáson Czinke István ev. ref. lelkész megható beszédet mondott. A család következő jelentést adta ki a gyászszertől: „Lörczy György és felesége, született Szarvassy Mariska, valamint gyermekeik: Anna-Mária, Endre, Erzsike és Szaboles; — Mészáros Józsefné, született Lörczy Anna és férje, valamint gyermekeik: Anna és Józsika; — Lörczy Judith; — özv. Kriston Ignáczné, született Kriston

Amália: — továbbá özv. Kriston Györgyné gyermekeivel és özv. Kriston Lászlóné, szül. Mariássy Ida, a többi rokonok nevében is mély fájdalommal adják tudtul, hogy a legjobb anya, nagymama, anyós, testvér, sógornő illetőleg rokon: özv. **Lőrinczy Endréné** szül. Osáthi Kriston Judith a hitvesi, anyai és emberbaráti önfeláldozással teljes életének hetvenedik évében, 1899. évi márczius hó 10-én, d. e. 10 órakor, Ajnácskőn, örök álmra szenderült. Áldott legyen neves emléke haló porában is!

Uj postajarat. E hó 11 ike óta az este 7 órakor Tiszolcra felé induló vonat is szállít postai küldeményeket. E nevezetes újítással a helybeli posta derek főnöke — ki a postajarat kieszközlésében fáradozott — nagy vidék érdekeit mozdította elő.

Biztosító intézetek és az orvosok. Az országos orvosi szövetség egységes árszabást állapított meg a biztosító intézetekkel szemben. A vizsgálati díj e szerint 10000 frtnál kisebb összeg után 5 frt, a 10000 frtnál nagyobb biztosítási összeg után pedig 10 frt lesz.

Vásáráthelyezés. A kereskedelmi m. kir. miniszter ur engedélye folytán a **Kokován április 3-4-re első országos vásár** ez évben kivételesen **márcz. 29-30-án** tartatik, amiről a miskolci kereskedelmi és iparkamara a közönséget értesíti.

Halálozás. A jótékonyágáról, s különösen egyháza iránt tanúsított nemessé áldozatkészségéről városszerte ismert özv. **Piskalszky Endréné** szül. Kovács Julianna folyó hó 11-én 68 éves korában elhunyt. A család következő jelentést adta ki: „Özv. Malinák Edéné született Kovács Mária, leánya Malinák Mariska, férjével Lokcsánszky Endrével és Andor fiokkal! — Kalmár Julia, férjével Freeska Sámuellel és Jenő fiokkal és Kalmár János fájó szívvel jelentik a legjobb testvér-, nagynéne-, illetve sógornőnek Özv. **Piskalszky Endréné** szül. **Kovács Juliannának** folyó évi márczius 11-én hajnali 1/4 1 órakor életének 68-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászosan elhunytát.“ A boldogult hült tetemeit folyó hó 12-én délután 3 órakor az ág. ev. egyház szertartásai szerint helyezték örök nyugalomra. A ravatalt a templom előcsarnokában állították fel, s **Glauf Pál** főesperes meghatározó imát és gyászbeszédet mondott. A koporsóra az elhunyt óhajtsáihoz képest nem helyeztek koszorúkat, s a rimaszombati tamástali ág hitv. ev. egyházközség nagy jóltevőjének elhunytáról külön gyászjelentést adott ki. Az óriási részvét mellett végbement temetésén **Szentiványi** Árpád kerületi főfelügyelő és **Kubinyi** Aladár egyházközségi felügyelő is megjelent. Ugy halljuk, hogy az elhunyt urnó az egyház javára jelentékeny összeget hagyományozott, s a helybeli egy. prot. főgymnáziumnál is alapítványt tett. Béke poraira!

Gazdasági tanulmányi kirándulás. A megyei gazdasági egyesület ez év május havában gazdasági tanulmányi kirándulást rendez Mezőhegyes, Arad, Rátót, Kisbér és Bábolna megtekintésére. A kirándulás terveze a következő: Május hó 3-án indulás Bánrévéről, 4-én és 5-én Mezőhegyes megtekintése. 6-án Arad város és a szabadságharc emlékeinek megtekintése. 8-án a rátóti simenthali tehenészet megtekintése. 10-én Kisbér megtekintése. 11- és 12-én Bábolna megtekintése. 12-én utazás hazafelé; Komárom megtekintése, honnan hajón utazunk a kiránduló társaság, megszemlélve Esztergom és Visegrád látképét. — Az utazás mindenütt másodosztályú, külön a társaság részére rendelt direkt kocsikon történnek. — A kirándulás összes költsége — beleértve az élelmezést és elszállásolást is — személyenként 100 frt, melyből 50 frt e hó végéig az egyesület titkári hivatalához beküldendő, 50 frt pedig az elindulás napjáig fizetendő be. Jelentkezések márczius hó végén tud nem fogadhatók el. — Putnok, 1899. márczius hó 5-én. **Lakner László**, titkár

Kazánvizsgáló biztos A kereskedelmi m. kir. miniszter a kazánvizsgáló biztosok új beosztása szerint, a Zólyom-, Gömör-Kishont és Nógrádmegyéből ujonnan alakított kazánvizsgáló kerület teendőivel **Felmann József** ujonnan kinevezett kazánvizsgáló biztost bízta meg. Az ujonnan kinevezett biztos székhelye Balassa Gyarmat.

Halálozások. **Fekete** Nándor putnoki tekintélyes gyógyszerész, ki meggyeszte ismert és közkedveltségben álló tagja a társaságoknak. sulyos csapás érte, szeretett leánya **Annuska** elhunytával. A gyöngéd- és műveltelekű fiatal leányt széles körben ismerték, s korán bekövetkezett halála mindenfelé fájdalmas és igaz részvétet ébreszt. Temetése óriási közönség jelenlétében f. hó 15-én ment végbe. A temetésre — mint halljuk — a putnoki tűzoltóság testületileg kivonult s a bányászzenekar gyászindulóval kísérte ki a kedves halottat örök nyughelyére. — Sulyos csapás érte **Lenner Gyula** főgymnásiumi tanárt és ifju nejét, kinek első gyermekét vitte sirba a szerteszét dúló influenza. A 2 hónapos eszesemő temetése mult vasárnap délután 4 órakor volt. — **Braun Gyula** helybeli szállítót mély gyászba borította 5 éves fiának **Viktornak** Budapesten bekövetkezett elhunytja. A korán elköltözött gyermek hült tetemeit Budapesten helyezték örök nyugalomra — Nyugodjanak békében!

Elhunyt lapszerkesztő. Vettük a következő gyászjelentést: „A „Losonez és Vidéke“ társadalmi hetilap összes dolgozóitársai és kiadója fájdalmas kegyelettel jelentik, hogy **Lászly István** a „Losonez és Vidéke“ szeretett szerkesztője e hó 8-án, d. u. fél 3 órakor, élete 65-ik évében elhunyt. Hült tetemeit márczius hó 10-én, délután 3 órakor fognak a református templomból örök nyugalma helyére tétetni. Losonez, 1899. márczius hó 9-én. Örök kegyelet lengjen sirja fölött!“ — Oszinte részvéttel osztozunk a „Losonez és Vidéke“ szerkesztőségének gyászában.

Énekes színmű Tiszolcra. Április hó 3-án (husvét másodnapján) kerül színre **Ruttkay György** kitűnő 4 felvonásos énekes színműve a „Holtomiglan“ Tiszolcra. — A milleniumi darab ma is napirenden van a Népszínházban: végtelen kedves, humoros darab, tele szébbnél-szebb dalokkal, kuplékkal. A darab maga is, — hiszünk — szép közönséget fog összehozni a vidékről is. De meg is érdemlik a derek műkedvelők, kik fenn a tótság góczy-pontjában beékelve, egy kicsiny létszámú, de erős lelkületű csapatot alkotnak, oázist a homoktenger közepén, mely folyton terjed, terjesztve a magyar érzést, gondolkodást és hazafias szellemet. — Ezt a szent ügyet szolgálja fáradhatatlanul a „Magyar kaszinó“

kebeléből alakult lelkes kis csapat. Fel tehát Tiszolcra, támogatassuk nemzeti kulturánkat terjesztő testvéreinket. Vasúti összeköttetésünk rendkívül előnyös. Tiszolcra érkezhünk 5 órakor délután, visszajöhetünk reggel az 5 órai vonattal; szállást meg örömmel bocsát rendelkezésre a „Magyar kaszinó“, de meg nem is kell. hiszen előadás után lesznek azok a szokásos fesztelen vigkedélyű ropogós csárdások stb. tánczok sorozata egész 100-ig, mert Tiszolcra 100 éven alul mindenki tánczol, sőt némelyek 100-on felül is megkivánják. — Öltözet tekintetében az egyszerűség dominál, a kedélyesség a fődolog, s ennek köszönhetik a tiszolcziak, hogy az influenzát (amint a lapokból olvassák) csak ugy hírből ismerik. Előre hát a jelzett napon Tiszolcra, s mutassuk meg, hogy egyet-együnk testvéreinkkel, s támogatjuk őket neves céljaik elérésében. Tehát a vizionlátásig! — A szerepek a következőképen osztottak ki: Özv. **Molnár Jánosné Fekete Elemérné**. **Erdei Juliska Kahle Margit**. **Zengő Mária-Jozefa Schlosser Sámuelné**. **Jócsi, fodrász inas Kahle Anna**. **Hajdudalvi Hajdu Róza Zelenka Emilné**. **Varga János szabó ifj. Kahle Frigyes**. **Irma, felesége Karczag Józsefné**. **Halmos Lajos, fodrász Timmschmid Emil**. **Holló J.** fővárosi gavallér **Csepanovszky József**. **Gelbgiszter Aron**, hordár **Hegedüs Zoltán**. **Lantos Menyhárt**, fodrász segéd **Feleki Sándor**. **Világ Boldizsár**, tanár **Reitter Sándor**. **Garas János Kardos Miklós**. **Koresmáros Csepik Sámuel**. **Czigány Komora György**.

Felelős szerkesztő: **LUKÁCS GÉZA**.

Nyilttér *)

Losonez, postabélyeg kelte.

T. cz.

Van szereném tiszelt vevőimnek és a nagy közönségnek becses tudomására juttatni, hogy itteni 30 év óta fennálló

épületfa-raktáramat

Rothbart Adolf és **Schwarz Arthur** uraknak áadtam, kik azt

Koléner Adolf utódai

Rothbart és Schwarz

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt tovább vezetik.

Midőn a belém helyezett bizalomért ezennel köszönetet mondok, egyuttal utódaimat is további becses jóindulatukba ajánlom.

Kiváló tisztelettel

KOLÉNER ADOLF.

Losonez, postabélyeg kelte

T. cz.

Hivatkozással a fenti értesítésre, tisztelettel van szerenésnk tudatni hogy az általunk átvett faüzletet

Koléner Adolf utódai

Rothbart és Schwarz

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni, és igyekezni fogunk tiszelt vevőinket szolid és reális kiszolgálás által minden tekintetben teljesen kielégíteni.

Szíves jóindulatát és partfogását kérve, maradunk kiváló tisztelettel

A cég jegyzése következő:

KOLÉNER ADOLF UTÓDAI ROTHBART és SCHWARCZ.

*) E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Magán-hirdetések.

Egy ügyes, megbízható, józan **gépész-kovácsra** volna szükségem f. évi május első napjától.

Kétszáz darab **anyajuh (báránnyal)** — első minőségű — eladó s bármikor átvehető.

Gömör-Ráhó, 1899. márczius 14.

Okolicsányi Gáspár.

1-2

Hirdetés.

Rimaszombatan, a Jánosi-utca 38. sz. a. a vásártérhez közel fekvő házunk emeleti lakosztálya 1899. évi **május 1-től bérbeadó**, — de maga az egész ház, tágas udvar, gyümölcsös és veteményes kert szabad kézből **örök áron is eladó.**

SZERÉNYI JÁNOS.

Eladó ház és föld.

Jolsván egy emeletes ház, 1567 □ öl belsőség és gyümölcsös kerttel, azonfelül 20 hold elsőminőségű szántóföld és rét **kedvező feltételek és ár mellett** szabad kézből eladó.

Venni szándékozók forduljanak bővebb felvilágosításért a tulajdonos **Takács János** kereskedőhöz **Nyustyan.**

1-*

Kiadó kert.

Rimaszombatan, a Ferenczy-utczában **Szabó Béla** tulajdonát képező, mintegy 1600 □ öl kiterjedésű részben gyümölcsös, részben veteményes kert egy vagy több évre kiadó. Bérelni szándékozók értekezhetnek **özv. Káposztás Józsefnél.**

2-3

Eladó telkek.

Az új Hunyady-utczában több rendbeli, szükséghez mérteni háztelkek eladók és pedig oly jutányos árban, hogy egy 1000 frt körüli telken rendes nagyobb lakás, utcai homlokzattal, udvarral és kerttel építhető.

Bővebben értekezhetni tulajdonosnál: **Kohn Albert** fakereskedőnél. 2-3

Birtokeladás.

2-3

A **Klenócz** község határában fekvő és **Knöpfler Károly** kokovai lakos birtokos tulajdonát képező, ugynevezett „**Rásztocsnó**“ fűrésztelep (fűrészművek nélkül) az ehhez tartozó — gátakkal ellátott: és legújabb rendszerű turbinára berendezett — vízjogositvánnyal, valamint a műmalomnak igen jól felhasználható, fűrészházhoz tartozó 4^{324/1600} hold terjedésű beltelekkel és az ezen levő lak-, irodai-, üzleti- és koresmaépületekkel egyetemben — **üzlet-változtatás tekintetéből** — szabad kézből eladó. Venni szándékozók a tulajdonossal **folyó év márczius hó végéig** értekezhetnek a feltételek iránt.

Hirdetmény.

5218. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dr. Krausz Gyula** ügyvéd által képviselt **Kosiner Vilmos** rimaszombati lakos végrehajtható **Biaczovszky Józsefné** szül. **Oszkoecil Anna** rimaszombati lakos végrehajthatást szenvedő elleni 51 frt tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajthatási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144 §-a a következő §§ ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat városában fekvő, s a rimaszombati 948. sz. jtkvben A. I és 3. sorszám alatt foglalt **Biaczovszky Józsefné** szül. **Oszkoecil Anna**, kiskoru **Biaczovszky Jenő** és kiskoru **Biaczovszky József** nevének álló 96. és 97. a/2. hrszámú ingatlanokra az 1881. évi LX. t. cz. 156 §-a értelmében becsárban a fent ezennel megállapított kikialtási becsárban a fent ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1899. évi márczius 29-ik** napjának d. e. 10 óráját ezen kir. törvényszék telekkönyvi helyiségébe tűzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok a becsárban alól is elfognak adatni

Árverezni szándékozók tartoznak kikialtási ár 10 % át, azaz 122 frt 40 krt készpénzben vagy az 1882. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elősmervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Rimaszombat, 1898. évi november hó 29-én.

Aldorffer, kir. tszéki bíró.

Közeledik

a permetezés ideje!

A penészek, gombák, levelészek, rovarok és férgek ellen legbiztosabban megvédhetjük gyümölcsfáinkat, szőlőket, burgonyánkat stb. szorgalmas permetezéssel.

Turul permetező (16455. sz. szabadalom) 16 frt.

Hunnia permetező (bejelentett védjegy) 13 frt 50 kr.

Szénkénegező 22 frt.

Kapható

a csetneki rézgyárnál.

1-*

Hirdetmény.

Néhai **Pongrácz Ernő** ur hagyatékához tartozó **Jánosi községében** fekvő 4402 □-öl területű beltelek, az azon levő jókárban tartott öt szobás, az lakás, melléképületek, szépen berendezett kert, mintegy 150 drb nemesfajú törpe gyümölcsfával, szabadkézből azonnal eladó, vagy esetleg bérbe is adatik. Bővebb felvilágosítást ad ugyanott **Beoske Bálint** végrendeleti végrehajtó.

3-3